

Vacys Vaivada

Vacys Milius

(Atkelta iš 5 p.)

meika, K. Švėgdavičius, L. Valatkienė, A. Žebrauskas.

ŽKD prezidiumo nariais tąsyk buvo išrinkti 5 žmonės. Tai S. Kasparavičius (pirmininkas), V. Vaivada, A. Žebrauskas, A. Rimeika, L. Valatkienė (išdininkė). Revizijos komisijos nariais išrinkti A. Stonkus, A. Jonušas, K. Gedvilas.

Po konferencijos buvo kreiptasi į Lietuvos kultūros fondą, kad jis patvirtintų ŽKD įstatus, įregistruotų ŽKD kaip vieną iš Lietuvos kultūros fondo struktūrinių padalinių.

Lietuvos kultūros fondo valdybos prezidiumo posėdis, kuriame buvo patvirtinti ŽKD įstatai, įvyko 1988 m. gruodžio 8 dieną.

1989 m. sausio 5 d. ŽKD įstatai buvo įregistruoti Telšių rajono vykdomajame komitete.

Tais, pirmaisiais Lietuvos Atgimimo metais, Žemaitija kėlėsi budinama varpo, primenančio Lietuvai apie Rainių tragediją.

Iš pradžių čia itin didelį darbą atliko broliai rašytojai Raimondas ir Stasys Kašauskai, pirmieji respublikinėje spaudoje Lietuvai priminę Rainių tragedijos faktus. Tos informacijos įtaigus pagarsinimas daug kam tada Lietuvoje padėjo praregėti, suvokti, kokioje sistemoje jie ilgus metus gyveno. Na, o ŽKD nariai, gyvenantys Telšiuose, ypač architektas A. Žebrauskas, ŽKD pirmininkas S. Kasparavičius savo pastangas nukreipė tam, kad Rainiuose būtų pastatyta koplyčia-paminklas mūsų tautos patirtoms kančioms įamžinti. Ją buvo nutarta statyti iš visuomenės paaukotų pinigų. 1989 m. Lietuvoje ŽKD platino laiškus, kuriuose skelbė, kad „Žemaičių kultūros draugijos rūpesčiu pradėti koplyčios Rainių kankiniams Rainių miškelyje projektavimo darbai (arch. J. Virako projektas, su-

kurtas 1942 m.). Tai sudėtingas ir didingas pastatas, galintis tinkamai įamžinti nekaltų aukų atminimą. Prisidėti prie paminklo statybos, manome, kiekvieno žmogaus pareiga. Mes privalome atminti Rainių tragediją, nes tik atmintis garantuoja, kad tai nepasikartos. Prašome pagal galimybes šią statybą paremti medžiagomis, talkomis, technika, prisidėti lėšomis įsąskaitą Nr. 700432, Žemaičių kultūros draugijai, Rainių koplyčios statybai“.

Iš pradžių buvo planuojama Rainių koplyčią statyti medinę pagal garsaus šio krašto tautodailininko Vytauto Majūro pateiktą projektą. Planuota, kad Žemaitijos tautodailininkai vasarą susirinks į kūrybinę stovyklą ir pastatys koplyčią. ŽKD tam vienu metu buvo pritarusi. Prieš medinę koplyčią iš pat pradžių kategoriškai pasisakė Telšių rajono vyr. architektas A. Žebrauskas. Jis įrodinėjo, kad šiuo atveju kur kas vertingesnį darbą padarytume, jei pastatytume mūrinę koplyčią. Po to, kai J. Virako našlė S. Kašauskas perdavė J. Virako sukurtus Rainių koplyčios eskizų kelis variantus ir juos S. Kašauskas atvežė į Žemaičių muziejų „Alka“, ŽKD prezidiume šis klausimas vėl buvo pradėtas svarstyti iš naujo. Iš pradžių prezidiumo narių nuomonės dar išsiskirdavo, ką rinktis – J. Virako ar V. Majūro variantą, tačiau ilgainiui dauguma ėmė pasisakyti už J. Virako projektą. Tada iš kelių šio architekto sukurtų eskizų A. Žebrauskas išrinko vieną, jo nuomone, labiausiai tinkamą Rainiams (J. Virakas koplyčią buvo projektavęs Telšių kapinėms).

Įregistravus ŽKD įstatus, 1989 m. vasario 4 d. įvyko ŽKD valdybos posėdis, kuriame dalyvavo 25 žmonės. Šiame posėdyje buvo aptarti draugijos finansiniai, antspaudo, emblemos, pažymėjimų,

Iš kairės: Stasys Kasparavičius ir Adomas Butrimas

Iš kairės: dailininkai Vytautas Valius ir Juozas Bagdonas

Laima Valatkienė

Stasys Kašauskas

vėliavos gamybos eigos reikalai. Diskutuota dėl ŽKD struktūros, veiklos kryptių, spaudos, bendradarbiavimo su kooperatyvais galimybių, aptarti einamieji reikalai.

L. Valatkienė posėdyje pranešė, kad Agropromoninio banko Telšių skyriuje atidaryta ŽKD atsiskaitomoji sąskaita. Jos numeris – 700432. Į šią sąskaitą pinigų atitinkamai 1 000 ir 2 500 rublių tuo metu jau buvo pravedusi Telšių rajono MSV ir KGV-3.

Iki šio ŽKD posėdžio ŽKD tikrųjų narių buvo 43.

A. Žebrauskas pateikė pasiūlymus dėl ŽKD antspaudo, pažymėjimų, ženkliukų kūrimo, informavo, kad jau pradėta dirbti rengiantis jų gamybai, kad siekiama, jog jie atrodytų estetiškai ir atspindėtų Žemaitijos krašto istorijos savitumą. Pritarta ŽKD nario kortelės ir ženkliuko projektui.

A. Rimeika pateikė pasiūlymus dėl ŽKD vėliavos ir išsakė nuomonę, kad kiekvienas draugijos skyrius dar galėtų turėti ir savo vėliavą. Šiais klausimais itin ilgai diskutuota. Valdyba pavedė A. Rimeikai, atsižvelgiant į posėdyje pateiktus pasiūlymus, toliau kurti ŽKD vėliavą.

Nutarta, kad surinktą nario mokesčių reikia palikti vietose (ŽKD skyriuose), o į ŽKD sąskaitą Telšiuose pervesti tik dideles pinigų sumas, kurios vėliau draugijos skyriams turėtų būti paskirstomos pagal poreikius ir galimybes.

(Nukelta į 8 p.)